

Sponsored by friends of David Wachs in his memory

שמות פרק כח

(א) וְאַתָּה הַקָּרֵב אֵלַיךְ אֶת אֶהְרֹן אָחִיךָ וְאֶת בְּנָיו אִתּוֹ מֵתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֵנוּ לִי אֶהְרֹן נָדָב וְאַבְיָהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר בְּנֵי אֶהְרֹן: (ב) וְעָשִׂיתָ בְּגָדֵי קֹדֶשׁ לְאֶהְרֹן אָחִיךָ לְכַבֹּד וּלְתַפְאֶרֶת: (ג) וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֵל כָּל חַכְמֵי לֵב אֲשֶׁר מִלְּאֲתֵינוּ רוּחַ חָכְמָה וְעָשׂוּ אֶת בְּגָדֵי אֶהְרֹן לְקֹדֶשׁוֹ לְכַהֵנוּ לִי:

רש"י

(א) וְאַתָּה הַקָּרֵב אֵלַיךְ - לאחר שתגמר מלאכת המשכן: (ג) לְקֹדֶשׁוֹ לְכַהֵנוּ לִי - לקדשו להכניסו בכהונה על ידי הבגדים שיהא כהן לי, ולשון כהונה שירות הוא, שוריינטריא"ה בלעז [שירות]:

רמב"ן

(א) וטעם נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר בני אהרן - שלא יחשב כי בהמשח האב לכהנו יהיו הבנים האלה כהונים, אבל להם בעצמם יכהן. והנה יצא פנחס ושאר הנולדים, שלא נתכהנו רק אלה הארבעה הנמשחים עמו ומולדתם אשר יולידו

אחרי כן: (ב) לְכַבֹּד וּלְתַפְאֶרֶת - שיהיה נכבד ומפואר במלבושים נכבדים ומפוארים, כמו שאמר הכתוב כחותן יכהן פאר (ישעיה סא ו), כי אלה הבגדים לבושי מלכות הן, כדמותן ילבשו המלכים בזמן התורה, כמו שמצינו בכתנת ועשה לו כתנת פסים (בראשית לו ג), שפירושו מרוקמת כדמות פסים, והיא כתונת תשבץ כמו שפירשתי, והלבשו כבן מלכי קדם. וכן הדרך במעיל וכתנת, וכתוב ועליה כתנת פסים כי כן תלבשנה בנות המלך הבתולות מעילים (ש"ב יג יח), ופירושו כי עליה כתנת פסים נראית ונגלית, כי המנהג ללבוש בנות המלך הבתולות מעילים שתתעלפנה בהן, ונמצא שכתנת הפסים עליה מלבוש עליון, ולכן אמר הכתוב וכתנת הפסים אשר עליה קרעה: והמצנפת ידועה גם היום למלכים ולשרים הגדולים, ולכן אמר הכתוב בנפול המלכות אשר המצנפת והרם העטרה (יחזקאל כא לא), וכן כתוב וצניף מלוכה (ישעיה סב ג), וכך יקראם הכתוב פארי המגבעות (להלן לט כח), וכתוב פארי פשתים יהיו על ראשם (יחזקאל מד יח), שהם פאר ושבח למכתירים בהם. והאפוד והחשן לבוש מלכות, כענין שכתוב והמניכא די דהבא על צוארך (דניאל ה טז). והציץ נזר המלכים הוא, וכתוב (תהלים קלב יח) יציץ נזרו. והם זהב וארגמן ותכלת, וכתוב (שם מה יד) כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה, וכתוב (דניאל ה טז) ארגוונא תלבש והמניכא די דהבא על צוארך. והתכלת גם היום לא ירים איש את ידו ללבוש חוץ ממלך גוים, וכתוב (אסתר ח טו) ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה ותכריך בוץ וארגמן, והתכריך הוא המעיל שיעטף בו: ועל דרך האמת, לְכַבֹּד וּלְתַפְאֶרֶת, יאמר שיעשו בגדי קדש לאהרן לשרת בהם לכבוד השם השוכן בתוכם ולתפארת עזם, כדכתוב (תהלים פט יח) כי תפארת עזמו אתה. וכתוב (ישעיה סד י) בית קדשנו ותפארתנו אשר הללך אבותינו, וקדשנו הוא הכבוד ותפארתנו תפארת ישראל, ועוד נאמר (תהלים צו ו) עוז ותפארת במקדשו, וכן לפאר מקום מקדשי ומקום רגלי אכבד (ישעיה ס יג), שיהיה מקום המקדש מפואר בתפארת, ומקום רגליו, שהוא מקום בית המקדש, מכובד בכבוד השם. וכן ובישראל יתפאר (שם מד כג), שיהיה מראה ומיחד בהם תפארתו, וכן אמר למטה גם בבגדי הבנים כלם לכבוד ולתפארת (להלן פסוק מ), ואמר בקרבנות יעלו על רצון מזבחי ובית תפארת אפאר (ישעיה ס ז). והנה המזבח רצונו, והכבוד בית תפארתו. והיו הבגדים צריכין עשייה לשמן, ויתכן שיהיו צריכין כוונה, ולכן אמר ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה, שיבינו מה שיעשו. וכבר אמרו (יומא סט א) דמות דיוקנו מנצח לפני בבית מלחמתי:

שמות רבה - תצוה פרשה לז

[ד] ד"א ואתה הקרב אליך הה"ד (תהלים קיט) לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי, כשאמר הקדוש ברוך הוא למשה ואתה הקרב אליך הרע לו, אמר לו תורה היתה לי ונתתיה לך שאלולי היא אבדתי עולמי, משל לחכם שנטל קרובתו ועשתה עמו יי שנים ולא ילדה, אמר לה בקשי לי אשה אמר לה יכול אני ליטול חוץ מרשותך אלא שהייתי מבקש ענותנותך, כך אמר הקדוש ברוך הוא למשה יכול הייתי לעשות לאחיד כ"ג חוץ מדעתך אלא שהייתי מבקש שתהא גדול עליו, מתוך בני ישראל מכל הארצות בחר הקדוש ברוך הוא בארץ ישראל ומא"י בחר בבית המקדש ומבהמ"ק לא בחר אלא בבית קדשי הקדשים, כך בחר הקדוש ברוך הוא בישראל ומישראל לא בחר אלא שבט לוי ומשבט לוי בחר אהרן שנאמר (שמואל א' ב) ובחור אותו מכל שבטי ישראל, תרומה לצד והמעשר לצד, נדב ואביהוא לצד, אלעזר ואיתמר לצד, אלעזר ואיתמר נבחרו, שנאמר ובחור אותו מכל שבטי ישראל, לכך נאמר (תהלים סה) אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך.

שפת אמת לפרשת תצוה שנה תרנ"א

במדרש כשאמר הקדוש ברוך הוא ואתה הקרב כו' הרע למשה כו'. והענין הוא כי מוכן הי' מרע"ה להיות כהן. ואז הי' העבודה במעלה גבוה ביותר. כמ"ש אני אמרתי אלקים אתם. שהיו בני"י מוכנים ממש כמלאכים. ואחר החטא הי' התיקון במדריגה נמוכה מזה. וכל בגדי כהונה שהיו להיות נדמה הכהן כמלאך ה' כדאיתא במד'. אבל מקודם הי' עצם האדם מתלבש במלאכות ה'. ולכן משה רבינו ע"ה שימש בלי בגדי כהונה. [והרמז בגמ' בחלוק שאין בו אימרא. פי' שלא הי' בו כמלא נימא מגשמיות. רק כמ"ש בתורתו של ר' מאיר כתנות אור בא']. וכענין זה נמצא בתפילין לאות על ידך כו'. שעיי התפילין נחקק רשימה מאלה השמות הכתובים בתפילין. אבל בש"ק איתא שהוא עצמו אות. ומאירין אלה המצות בנפשות בני ישראל בעצמם. כענין זה הי' מוכן להיות כהן ה' בלי התלבשות. ולכן בפרשה זו לא נזכר שמו של מרע"ה. כמ"ש חז"ל שאמר מחני נא כו'. והענין כנ"ל כי מרע"ה אמר אם תשא חטאתם להיות נמשכין אחר מדריגה שלו. ואם אין נתרצה להיות הנהנה שלהם במדריגה קטנה שלא על ידו. ועתה שנאמר לו הקרב. שזהו בחי' אהרן בחי' תקרב שהיא מדת בעלי תשובה. ולא נתקיים לגמרי נשיאות חטאם להיות בבחי' תבחר שהוא בחי' מרע"ה בחיר ה'. לכן הרע לו ולא נזכר שמו בפרשת לבושי אהרן שהיא מדריגה נמוכה מבחי' מרע"ה כמ"ש. [ומ"ש חז"ל שעיי שסירב בהר חורב נגזר שיהי' אהרן כהן. נראה שהכל ענין אחד כמ"ש שם שעיי שלא נעשה עיי מרע"ה. וצירף בחי' חסד של אהרן. ולכן יצאו גם ערב רב. ומזה נעשה החטא. וזה צריך אריכות דברים ואי"ה יתבאר עוד מזה]: